

A Fővárosi Ítéltábla a és Ügyvédi Iroda (cím.; ügyintéző: ügyvéd) által képviselt felperes neve(felperes címe.) felperesnek, a dr. ügyvéd (cím.) által képviselt I.rendű alperes neve(I.rendű alperes címe) I. rendű, II.rendű alperes neve(II.rendű alperes címe) II. rendű, valamint a Dr. Iroda (cím., ügyintéző: ügyvéd) által képviselt III.rendű alperes neve(III.rendű alperes címe) III. rendű alperesek ellen ügyvezető felelősségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2017. november 24-én meghozott 8.G.40.718/2014/137. számú részítélete ellen az I. rendű alperes részéről 138. és a III. rendű alperes részéről 139. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán a 2018. szeptember 26-án megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részíteletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. és III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint másodfokú eljárással felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a perben nem álló A ÉSz Kft. „f.a.” (továbbiakban: adós) főtevékenységébe saját tulajdonú ingatlanok adásvétele tartozott. Az adós felszámolását a törvényszék a 2009. július 14-én előterjesztett kérelem alapján rendelte el, melynek közzétételére – mely egyben a felszámolás kezdő időpontja is – 2011. október 21-én került sor. Az I. és II. rendű alperes megalakulásától, míg a III. rendű alperes 2008. június 16-tól a felszámolás elrendeléséig volt az adós társaság önálló cégjegyzési joggal rendelkező vezető tisztségviselője. Az I. és II. rendű alperesek az adós társaság tagjai is voltak, a felperes az adós hitelezője.

Az adós hitelszerződést kötött a CIB Bank Zrt.-vel, melynek alapján a pénzügyintézet 2009. május 22-én több mint 30.000.000 forintot utalt az adós részére. E szerződésből adódóan 2009. június 2-án már 128.778 forint tartozása állt fenn a pénzügyintézet felé, mely 2010. év elejére 30 millió forint felé emelkedett. A CIB Bank Zrt. 2009. szeptember 2-án értesítette a II. rendű alperest, mint kezest a fennálló tartozásról, majd a bankszámláján lévő összeg erejéig beszámítási jogával élt. Az adóssal szemben közjegyzői határozat alapján végrehajtási eljárás indult a H H Kft. végrehajtást kérő kérelmére, mely alapját képező 158.153 forint követelés 2009. július 28-án járt le. További végrehajtás indult Zs M kérelmére is az adóssal szemben, melynek alapját a 2010. január 1-jén lejárt 1.500.000 forint követelés képezte.

Az adós taggyűlése 2012. május 17-én meghozott határozatával elfogadta az adós 2010. évi gazdálkodására vonatkozó beszámolóját és annak mellékleteit. E szerint az adós az év elején 11.784.000 forint pénzeszközzel és 4.000 forint összegű értékpapírral rendelkezett. A mérleg szerinti eredmény év végére 6.412.000 forintról -32.604.000 forintra csökkent. Kötelezettségei 2010. január 1. napján 187.229.000 forintot tettek ki, mely december 31. napjára 218.199.000 forintra növekedett. A taggyűlés ezen a napon elfogadta az adós 2011. évi, a felszámolását megelőző mérlegidőszak gazdálkodására vonatkozó beszámolóját és annak kiegészítő mellékletét is. Ebből megállapíthatóan a mérleg szerinti eredménye a felszámolás elrendelésének időpontjára -15.551.000 forintra csökkent, míg a kötelezettség 205.638.000 forintra változott. A befektetett eszköz 2011. január 1-jén 27.102.000 forint volt, mely a mérleg fordulónapjára 19.934.000 forintra csökkent. A készletek értéke 171.630.000 forint volt, míg a követelések a mérleg fordulónapjára 79.161.000 forintra csökkentek.

Az alperesek az adós felszámolásának kezdő időpontját megelőzően nem tettek eleget az adós 2010. évre vonatkozó beszámoló jogszabályban előírt letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, de az adós felszámolását követően az adós cégiratait, könyvelési iratait sem teljeskörűen adták át a felszámoló részére.

Az adósnál 2010. évben 32.604.000 forint, 2011. évben 15.550.000 forint vagyronvesztés következett be.

A felperes módosított keresetében a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írtak alapján kérte alperesek egyetemleges felelősségének megállapítását 21.240.000 forint összegű vagyroncsökkenés tekintetében, a perköltségben való marasztalásuk mellett.

Állítása szerint az adós 2010. évben fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, a társaság ellen végrehajtási eljárás indult. A jogellenes magatartás az alperesi ügyvezetők részéről az volt, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően olyan gazdálkodást folytattak, amellyel ok-okozati összefüggésben csökkent az adós vagyona. 2010-től veszteséges gazdálkodást folytattak, a saját tőke 2010. év végére 73.748.000 forintra lecsökkent, majd a felszámolás elrendeléséig tovább csökkent 58.198.000 forintra. Az adós kötelezettségei 2010. január 1. napjától növekedtek. Az alperesek magatartása folyamatos árbevétel csökkenést eredményezett, folyamatos veszteséges gazdálkodást folytattak. A csökkenő árbevétel mellett a megrendeléseket és a kötelezettségeket is csökkenteni kellett volna. Nem fogadható el a készletek mérlegben feltüntetett azonos értéke (171.630.000 forint) a piaci értékváltozás és értékvesztés miatt. A társaságnál vagyronvesztés következett be, és a rövid lejáratú kötelezettségei is megnövekedtek.

A Cstv. 33/A. § (2) bekezdése alapján a hitelezői érdekek sérelme fennáll, mivel a 2010. évi mérleg határidőben nem készült el, nem került letétbe helyezésre, de nem készült el a felszámolás kezdő időpontjára a zárómérleg sem. A 2012. május 17-én megtartott taggyűlésen elfogadott mérlegek továbbá nem felelnek meg a jogszabályi követelményeknek, és az alperesek a Cstv. 31. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek sem tettek eleget maradéktalanul.

Az I. rendű alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Vitatta a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját, de nem nyert igazolást az sem, hogy ezt követően olyan felróható magatartást tanúsított volna, mellyel ok-okozati összefüggésben csökkent a társaság vagyona. Vitatta a vagyroncsökkenés mértékét is, álláspontja szerint a vagyron nem csökkent, nem járt el felróhatóan, felelős gazdálkodást folytatott, és úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Nem vitatta, hogy a II. és III. rendű alperessel együtt az adós ügyvezetői voltak. A III. rendű alperessel a napi ügyeket vitték, míg a II. rendű alperessel a hosszú távú döntéseket hozták meg. Állította, hogy a II. rendű alperes a felperessel kötött szerződésről nem tudott.

Az adós lakásokat épített, és 2010. évben – bár tudomása volt a végrehajtási eljárásról – tovább

folytatta tevékenységét. Cegléden lakóparkot építettek, azonban 2008-tól a gazdasági válság miatt nem volt lehetőség az épített lakások értékesítésére. Az adósnak követelése állt fenn a Z BAU Kft.-vel, azonban azt behajtani nem tudta. A kirendelt szakértő véleménye nem támasztja alá a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztét, és az általa tanúsított magatartással ok-okozati összefüggésben keletkezett vagyonsökkenést. Megjegyezte, a felszámoló volt az, aki nem megfelelően gazdálkodott a vagyonnal.

Jelentős mennyiségű iratanyagot adott át a felszámolónak, ezáltal a Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettségének eleget tett. Nem vitatta, hogy a 2010. évre vonatkozó beszámolóképzési és letétbe helyezési kötelezettségének csak késedelmesen tett eleget.

A II. rendű alperes ugyancsak a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy 2001. november 19. óta nem vett részt a kft. életében, nyugdíjazását követően leváltották. Hivatkozott arra is, hogy az iratadási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, és a taggyűlésre őt nem hívták meg. Előadta, hogy 2009-ben az adós CIB Bankkal kötött szerződéséért kezességet vállalt. Az adós a hitelt fizetni nem tudta, ezért számlájáról inkasszáltak közel 3.000.000 forintot. Hangsúlyozta, bár ügyvezetői tisztségéről nem mondott le, csak 2001. évig dolgozott ügyvezetőként. Az adós társaság gazdálkodásáról nem volt ismerete. Állította, hogy a hitelezői érdekek alapján járt el, ugyanis semmilyen tevékenységet nem fejtett ki.

A III. rendű alperes is a kereset elutasítását és a felperes perköltség viselésére kötelezését kérte. Az volt az álláspontja, hogy a felperes nem jelölt meg olyan magatartást vele szemben, amely a felelősségét megalapozná. Vitatta a felperes hitelezői minőségét, és hivatkozott arra is, hogy az adós iratanyaga a felszámoló részére átadásra került. Hangoztatta, úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható. Az adós a félkész ingatlanokon állagmegóvást végzett, 2010. évtől megkísérelték a kiadások csökkentését (telefon előfizetések lemondása, székhely méretének csökkentése, munkavállalók elbocsátása), azonban ennek ellenére 2010. évre a bevétel csökkent, az értékesített lakások vételárát a vevők nem fizették ki. Az adósnak 2010. év végére több 10.000.000 forintos tartozása volt, a likvid vagyona ekkor már nem fedezte a tartozásait.

Az elsőfokú bíróság részítéletével megállapította, hogy az I-II-III. rendű alperes, mint az adós vezető tisztségviselői a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladataikat nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látták el, és ezáltal a társasági vagyon 21.240.000 forint mértékben csökkent. Ennek következtében nevezettek 21.240.000 forint erejéig egyetemlegesen kártérítési felelősséggel tartoznak a felszámolási eljárás során ki nem elégített hitelezői követelésekért. Kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 38.100 forint perköltséget, továbbá a II. és III. rendű alperest egyetemlegesen kötelezte a Magyar Állam javára 36.000 forint feljegyzett eljárási illeték, és 478.608 forint perköltség megfizetésére.

Határozata indokolásában, a Pp. 213. § (2) bekezdésének felhívását követően rögzítette, hogy a felperes Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított, az alperesek felelősségének megállapítására irányuló keresete tárgyában részítéletet hozott.

A felszámolási kérelem előterjesztésekor hatályos Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének az ismertetését követően hangsúlyozta, a társaság ügyvezetésének csődközelben a hitelezői érdekeket sértő indokolatlan mértékű kockázatvállalástól tartózkodnia kell, és a követelmény felróható megszegése esetén a vezető tisztségviselők a hitelezőkkel szemben helytállni tartoznak.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott tényállás megvalósulása körében bizonyítandó tényeknek és körülményeknek az ismertetését követően rögzítette, a feleket kioktatta a bizonyítandó tényekről, illetőleg a III. rendű alperes védekezése kapcsán vizsgálta, hogy a felperes az adós hitelezőjének minősül-e. E körben megállapította, hogy a felperes az adós felszámolási eljárásában hitelező, így jogosult kereset előterjesztésére. A II. rendű alperes védekezésére figyelemmel a társaság cégmáslatából megállapította, hogy a II. rendű alperes az adós megalakulásától a

felszámolás elrendeléséig a cégnyilvántartásba bejegyzett vezető tisztségviselő volt. Továbbá az I. és III. rendű alperesek egybehangzóan állították, hogy a II. rendű alperes a 2010-2011-es években is részt vett az adós működésében. Mivel a II. rendű alperes nem bizonyította a tisztségének megszűnését, így a bizonyítatlanság hiánya a terhére értékelendő. Az pedig, hogy állítása szerint felhagyott a kft. ügyvezetésével, nem mentesíti a felelősség alól.

A fenyegető fizetéseképtelenség időpontját illetően rögzítette, hogy a felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem előterjesztésére 2009. július 14-én került sor, de megállapítható az is, hogy az adós ellen 2011. év elején végrehajtási eljárások is indultak, mely alapjául szolgáló követelések esedékessége 2009. évben volt. Az adóhatóság kimutatása szerint 2011. január 1-jén már több mint 10.000.000 forint adótartozása volt az adósnak. Az I. rendű alperes is úgy nyilatkozott, hogy 2010. évben már voltak beszállítói tartozásai az adósnak, és elismerte, hogy 2008-ban, a világgazdasági válság hatására a hitelezés elnehezült. A lakásokat eladni nem tudták, bár folyamatosan dolgoztak ezt követően is, és építették az ingatlanokat. Az adósnak 2010. évben két vállalkozásból származott volna bevétele, azonban nem sikerült ezekből bevételt realizálni. A hitelezés leállítása miatt, saját vagyoni hiányában az ingatlanokat felépíteni nem tudta, de a bank felé fennálló tartozását sem tudta rendezni. Az adós társaság minden vagyona ingatlanban volt. Ezt támasztja alá a II. rendű alperes e körben tett nyilatkozata is, mivel a 2009. évi tartozás miatt a bank inkasszót nyújtott be a számlájával szemben.

A III. rendű alperes is elismerte, hogy 2010. év végén voltak tartozásai az adósnak, a bevételek csökkentek, a ráfordítások a bevételeket meghaladták. Az értékesített lakások vételárát a vevők nem fizették ki, így az adósnak több 10.000.000 forint nagyságrendű tartozása keletkezett. 2010. év végén az adósnak már nem volt akkora likvid vagyona, hogy a tartozásait ki tudta volna fizetni, bár a lakások vételárából a tartozások rendezhetőek lettek volna. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét alátámasztja a CIB Bank Zrt. által készített hiteltörlesztési kimutatás is, mely szerint 2010. január 29-én az adósnak több mint 31.000.000 forint lejárt tartozása volt.

A 2010. évi mérlegéből megállapíthatóan az adós az év elején 11.784.000 forint pénzeszközzel és 4.000 forint összegű értékpapírral rendelkezett. Az elsőfokú bíróság bizonyítottan találta, hogy az adós 2010. január 1-jén fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Ezt az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a beszerzett iratokon kívül alátámasztja a korábban előterjesztett felszámolási kérelem, továbbá az I. és II. rendű alperes nyilatkozatai is, akik elismerték, hogy az adósnak ekkor már tartozásai álltak fenn.

A perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontját szintén 2010. évben jelölte meg. Mindezek azt igazolják, hogy 2010. január 1-jén az alperesek, mint az adós vezetői előre látták vagy ésszerűen előre láthatták, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességgel kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket.

A hitelezői érdekek sérelmének megvalósulása körében a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésének felhívását követően az elsőfokú bíróság rögzítette, az eljárás során csatolt taggyűlési határozatból az állapítható meg, hogy a taggyűlés 2012. május 17-én, a felszámolás elrendelését követően fogadta el és tette közzé a mérleget és a beszámolót. Mindezek alapján bizonyított, hogy a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

Az elsőfokú bíróság ezt követően vizsgálta, hogy az adós vagyona csökkent-e a felperes által megjelölt összegben. Az igazságügyi könyvszakértő véleménye alapján megállapította, hogy 2010. évben 32.604.000 forint volt a vagyonszerzés, míg 2011. évben 15.550.000 forint, vagyis a felszámolás elrendeléséig 48.154.000 forint vagyonszerzés történt az adósnál. A szakértő a tárgyaláson történő meghallgatása során is fenntartotta a szakvéleményben foglaltakat, a III. rendű alperes felvetésére ellentmondásmentesen válaszolt. Az elsőfokú bíróság a szakértői vélemény

alapján, a perben rendelkezésre álló mérlegadatokkal összhangban, bizonyítottanak fogadta el, hogy 2010. és 2011. évben az adós társaságnál 48.154.000 forint összegű vagyonsökkenés következett be. A szakértő a készlet értékét érintően – figyelemmel a gazdasági válságra – fenntartotta álláspontját, mely szerint rendkívüli értékvesztést kellett volna elszámolni. Az elsőfokú bíróság a felperes szabálytalan taggyűlés tartására való hivatkozásával szemben, a szakértő által készített szakvélemény alapjául is szolgáló, a vezetők által letétbe helyezett és közzétett mérleget fogadta el. A Kúria Polgári Kollégiuma Joggyakorlat-elemző Csoportjának „A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége” tárgykörben készített összefoglaló véleményét idézve rögzítette, a vélelem fennállására tekintettel történt bizonyítási teherre való kioktatás ellenére e körben az alperesek bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, míg a bizonyítási eljárás eredményeképpen nem állapítható meg, hogy a tanúsított magatartásuk következtében a hitelezői érdekek nem sérültek, a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján jártak el. A vélelem alapján vélelmezni kellett, hogy a több mint 48 millió forintos vagyonsökkenés a vezető tisztségviselők hitelezői érdekeket sértő magatartásának a következménye.

Az elsőfokú bíróság a Cstv. 33/A. § (2) bekezdésében írt kimentés körében bizonyítandó körülményekről tájékoztatta az alpereseket. Rögzítette, III. rendű alperes nem bizonyította, hogy az adós a félkész ceglédi ingatlanokon állagmegóvást végzett volna, és a kiadások csökkentésére irányuló törekvéseit sem. Az I. rendű alperes ugyancsak nem bizonyította azt az állítását, hogy a hitelezői érdekek figyelembevételével járt el. Az adós 2010. évben is továbbfolytatta a gazdálkodását, folytatta az építkezést, annak ellenére, hogy tudomásuk volt a gazdasági válságról, illetőleg arról, hogy az ingatlanok értékesítése ellehetetlenül. Nem bizonyította azt sem, hogy a Z BAU Kft.-vel szembeni követelés behajtását megkísérelte. Az elsőfokú bíróság e körben megkereste a felszámolót, azonban ez nem vezetett eredményre, a felszámolóbiztosnak e követelésről tudomása nem volt. A II. rendű alperes felelősség alóli mentesülése körében az elsőfokú bíróság azt hangsúlyozta, hogy az általa hivatkozottak, nevezetesen, hogy e társaságban tevékenységet nem végzett, nem eredményezik a felelősség alóli mentesülését, különös tekintettel arra, hogy a társaságnak tagja is volt.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, adott eljárásban a felszámoló eljárása nem értékelhető, de nem foghat helyt az I. rendű alperes hivatkozása arra, hogy a cég gazdálkodásával kapcsolatban irat nem áll a rendelkezésére, mivel nem volt akadálya a felszámolóval való kapcsolat felvételének.

A törvényszék a felperes és az I. rendű alperes részére teljes személyes költségmentességet engedélyezett, és ennek figyelembevételével rendelkezett a perköltség viseléséről.

Az ítélet ellen az I. és III. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést.

Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú részítélet megváltoztatását, a felperes keresetének elutasítását, valamint a felperes perköltség megfizetésére kötelezését kérte.

Az elsőfokú eljárás során előadottakat fenntartva állította, tévesen került megállapításra a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontja. E körben a felperes is eltérő időpontokat jelölt meg, azonban 2010. január 1-jén még nem állhatott fenn ez a helyzet. Az ennek megállapíthatóságához szükséges objektív feltétel akkor következik be, amikor az adós esedékes tartozásainak összege meghaladja a likvid vagy likvidde tehető vagyont. További objektív feltétel, hogy ez a helyzet a tartozások átütemezésével, kölcsönök felvételével vagy más módon ne legyen elhárítható. Az adós éppen azért vett fel kölcsönt, hogy működni tudjon, és az 2009. évben még reálisan visszafizethetőnek tűnt. Azért épített lakásokat, hogy az árbevételeből a hitelezőket ki tudja elégíteni. Utalt arra is, hogy a korábban indult felszámolás megszüntetésre került, az időlegesen fennálló fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet tehát megszűnt, az ez alatt tanúsított magatartás

nem értékelhető.

Állította, hogy a felperes képviselői több alkalommal terjesztettek elő peren kívüli igényt, melyet az adós elutasított, az ugyanis a hitelező jogtalan előnyben részesítését jelentette volna. Megítélése szerint a törvényszék jogszabálysértően járt el, amikor a hitelezői minőséggel nem rendelkező felperes keresetét tárgyalni kezdte, ugyanis a per megindításakor a felperes nem volt az adós hitelezője. Hangsúlyozta, hogy az ügyvezetők nem tanúsítottak hitelezők érdekeit sértő magatartást, és a bekövetkezett vagyonsökkenés, valamint az ügyvezetői magatartás közötti ok-okozati összefüggés nem áll fenn. Az adós jogszerűen gazdálkodott, a vállalkozás továbbműködtetése, a gazdaságosság érdekében hozott döntések a hitelezők érdekeit is szolgálta.

Kifejtette, a törvényszéknek a vagyonsökkenésnél azt kell vizsgálnia, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése után a vezető tisztségviselők felróható magatartásának következményeként az aktív vagyon meghatározott összeggel csökkent-e. A vagyonsökkenés megvalósulhat felróható (szándékos vagy gondatlan) passzív magatartással (mulasztás) is. Azt kellett volna vizsgálni, hogy a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztének időpontjában a vezető tisztségviselő magatartása nélkül a hitelezői igények kielégítésére fordítható vagyon mértéke mekkora volt, és a vezető tisztségviselő felróható magatartása folytán mennyivel csökkent. A vezető tisztségviselő felelőssége olyan mértékig áll fenn, amilyen mértékben az adós vagyona a felróható magatartása folytán csökkent a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkeztét követően. Felróható magatartást azonban az ügyvezetők nem tanúsítottak, a magatartásukra visszavezethető okból a vagyon nem csökkent. Az ügyvezetők hittek a továbbműködés eredményességében, melyre tekintettel magánvagyonukkal is kezesi felelősséget vállaltak.

A felelősség alóli mentesülés körében úgy vélte, nyilatkozataival igazolta, hogy az elvárható valamennyi intézkedést megtették, az állításaikat alátámasztó iratanyag a felszámolónál lelhető fel. Hangoztatta, tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nem tudták kimenteni magukat a vezetők és a bizonyítatlanság a terhükre esik. Az iratok az átadáskor rendezettek voltak, arról tudomásuk nem volt, hogy a felszámolónál ömlesztve lettek tárolva. Az iratokat önhibájukon kívül nem tudták a felszámolótól beszerezni.

A fenyegető fizetéseképtelenség előreláthatóságával kapcsolatosan hangsúlyozta, a gazdasági világválság építőiparra gyakorolt hatása nem volt előre látható, illetve az sem, hogy a szociálpolitikai támogatás és az egyéb lakásvásárlási támogatás kormányzati intézkedésként megszüntetésre kerül. Állította, nem lehet az ügyvezetőket felelőssé tenni a gazdasági világválság, illetőleg annak hatásai miatt. Ésszerűtlen cselekménynek egyedül a felperessel kötött szerződés tekinthető.

Felhívta a figyelmet arra, hogy a megkezdett és folytatott építkezésnél adásvételi előszerződéssel történtek az értékesítések, ezért az ügyvezetők feladata éppen a lakást vásárló hitelezők érdekében az építkezés folytatása volt. A mérlegben ezen építkezés, mint készlet került mintegy 170.000.0000 forint értékben kimutatásra, melyet egyébként a felszámoló áron alul értékesített.

A hitelezők érdekeit sértő indokolatlan kockázatvállalástól való tartózkodásra vonatkozó elvárást érintően azt hangsúlyozta, annak fogalma definiálva nincs, míg a működés folytatása és a hitelfelvétel nem minősíthető adott esetben indokolatlannak.

Sérelmesnek tartotta továbbá a hitelezők érdekeinek elsődlegességére való utalást is, ugyanis a jelenleg irányadó jogszabály a hitelezők érdekeinek a figyelembevételét teszi kötelezővé. Az adós továbbműködésében hittek a vezetők, ez szolgálta álláspontjuk szerint a hitelezők érdekét is. Az egyes hitelezőnek a többi hitelező érdekétől eltérő, önálló érdeke létezik, mégpedig az, hogy az adós az ő követelését elégítse ki teljes mértékben. A hitelezőknek nincs közös érdekük, érdekeik egymással ellentétben állnak. Mivel nem létezik a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet beállta után a gazdasági társaság hitelezőinek közös érdeke, a vezető nem is képes azt figyelembe venni. Nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával sem, hogy a tevékenység beszüntetése felelt volna meg a hitelezők érdekeinek, illetve utalt a felszámolási eljárásban hozott

záróvégzés tartalmára a Cstv. 31. §-ában írt kötelezettségek kapcsán.

A III. rendű alperes fellebbezésében a részítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását, továbbá részére illetékfeljegyzési jog engedélyezését kérte.

Azzal érvelt, hogy az adósnak nem volt tulajdonosa és ügyvezetői minősége is csak később keletkezett, lényegében munkavállalói feladatokat látott el. Az ügyvezetői pozíciójára figyelemmel a pénzügyi partnerek megkövetelték vagy a készfizető kezesség vállalását vagy a dologi kötelezettségvállalását, emiatt a vagyonát elveszítette. A stratégiai és operatív döntéseket a tulajdonosok hozták, a könyveléssel kapcsolata nem volt, a mérlegbeszámolók elkészítésében nem vett részt. A munkája miatt vagyonvesztés nem következett be, sőt saját vagyonát fedezetként bocsátotta a társaság rendelkezésére. Így – álláspontja szerint – tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a tevékenysége miatt okozati összefüggésben vagyonsökkenés következett be. Az árbevétel csökkenését a gazdasági válság okozta, ebből fakadt a veszteség, míg tulajdonosi minősége hiányában nem hozhatott döntést.

Úgy vélte, tévedett a törvényszék, amikor azt állapította meg, hogy a felperes az adós hitelezője volt, ugyanis pénzeszközt nem adott át. A felszámoló a felperesi követelést elfogadta, nem vizsgálta annak alaposágát. A felek által kötött előszerződés, illetve megállapodás ismertetését követően utalt az e körben hozott bírósági ítéletekre, és azzal érvelt, hogy ezek, illetőleg a hagyatéki eljárásban előadottak vizsgálata nem mellőzhető. Megítélése szerint a polgári perben hozott ítélet indokolása alapján tényként állapítható meg, hogy a felperes az adós eljárásában nem is lehet hitelező.

Sérrelmezte, hogy az igazságügyi szakértő véleménye alapján az elsőfokú bíróság vagyonvesztést állapított meg, amit a szakértő a saját tőke csökkenésének az összegével azonosított.

Állította, a saját tőke nem vagyon, hanem forrás, csökkenése nem vagyonvesztés, hanem forráscsökkenés. Az adós jegyzett tőkéje 20.000.000 forint, a saját tőke pedig 73.748.000 forint. A 2010. évi mérleg veszteségének a fedezete nem a vagyon volt, hanem a számviteli eredménytartalék összege, ami a ki nem vett eredmények kumulált összege és a mérleg forrás oldalán helyezkedik el. Az eredménytartalék csökkenése nem eredményez az eszközoldalon vagyonsökkenést. A társaság likviditási rátája 2010. év december 31. napján 1,49 volt, vagyis a forgóeszközök fedezték a rövid lejáratú kötelezettségeket, de ez a mutató a felszámolás kezdetén is 1 fölött volt. A szakértő a vagyonvesztést a saját tőke csökkenésében látta, azonban az eszközök nem változtak, a pozitív aktív vagyon nem csökkent. Vagyonvesztés nem következett be 2011. évben sem, az aktív vagyon forgóeszközök tétele ekkor sem csökkent. 2011. évben tárgyi eszközcsökkenés történt ugyan, de az értékesítés bevétele a rövid lejáratú kötelezettségek csökkentésére lett fordítva. A társaság a hitelezőket fizette ki a tárgyi eszközértékesítés összegéből, sőt annál magasabb értékben is. A saját tőke csökkenése nem az eszközök terhére történt, hanem az eredménytartalékot csökkentette. Vagyis a forrás oldalon okozott szerkezeti átalakulást, nem okozott az eszközök összességében ok-okozati összefüggésű csökkenést, illetve nem eredményezte a kötelezettségek növekedését. Megjegyezte, az adós kötelezettségei a 2007. és 2008. évek szintjéhez képest csökkentek, így a szakértő sem tudott megállapítani ésszerűtlen alperesi magatartást. Felhívta a figyelmet arra, hogy a könyvszakértő az ingatlanok értékvesztése területén nem tudott véleményt nyilvánítani, és bár a bíróság ingatlanszakértőt nem rendelt ki, azonban a leértékelés elmulasztását az alperesek terhére rőtta. Az alperesek azért nem számoltak értékvesztést az eszközök területén, mert értékük, álláspontjuk szerint, nem csökkent. Ezért nem állapítható meg sem ésszerűtlen gazdálkodás, sem csalárd alperesi magatartás. Az árbevétel csökkenése volt az oka a gazdálkodás ellehetetlenülésének, mely a gazdasági válság velejárója. Hangsúlyozta, a szakértő szerint sem állapítható meg, hogy az általa vélelmezett vagyonvesztés az alperesek ügyvezetésének a következménye.

Úgy vélte, a perben a vélelem felállításának nem lett volna helye, erre törvényes lehetőség nem volt. A bíróság egyetlen érdemi és konkrét intézkedést sem tudott megjelölni a III. rendű alperes

vonatkozásában, amely konkrét cselekmény a hitelezői érdekek sérelmével kapcsolatban ok-okozati összefüggésben állt volna.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú részítélet helybenhagyását, valamint az alperesek eljárási költség viselésére kötelezését kérte.

Az I. rendű alperes fellebbezését illetően előadta, az elsőfokú bíróság a társasági vagyoni csökkenésének mértékét a kereseti kérelem szerint, a szakértői vélemény alapján állapította meg, melynek kiegészítését nem kérte, de nem kérte más szakértő kirendelését sem.

A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontja körében a Kúria e tárgyban kiadott összefoglaló véleményére, illetve döntésére utalva kifejtette, az a lényeges kérdés, hogy az adós a tartozását az esedékességgel képes-e kiegyenlíteni. Korábban már más hitelező kérelmére megállapították az adós fizetéseképtelenségét, mely eljárás megszüntetésre került, ami nem igazolja a fizetéseképtelenség megszűnését. A felszámolási eljárás kezdeményezése későbbi állapot a fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezéséhez képes. A kereset elbírálása szempontjából nem bír jelentőséggel az az I. rendű alperesi hivatkozás sem, mely szerint az I. rendű alperessel szemben kezesi minősége okán is eljárást indított, illetve hogy a felszámolási eljárásban a jogaik csorbultak.

A perindítási jogosultság körében előadta, egyrészt keresettel érvényesítette igényét, másrészt a hitelező igényét a felszámoló nyilvántartásba vette.

A vagyonszökkenés nem a felszámolásban következett be, hanem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, míg a Cstv. 33/A. § (2) bekezdés második mondatában rögzített feltételek fennállnak.

Kitért arra is, hogy a vezetők nem csupán a 2010. gazdasági évre vonatkozó beszámoló letétbe helyezését mulasztották el, hanem a fenyegető fizetéseképtelenség elkerüléséhez szükséges további teendőket sem végezték el, illetve ezeket nem igazolták. Így a társaság kintlevőségeit nem érvényesítették, illetőleg az érvényesítést alátámasztó iratokat nem csatolták, de nem nyert igazolást ezen iratok felszámoló részére történő átadása sem. Az adós egyik ingatlanát 2009. január hónapban az I. rendű alperes házastársa vásárolta meg, azonban erről a felszámolót nem tájékoztatták.

A Cstv. 33/A. § (2) bekezdésében írtak felhívását követően előadta, a vezető tisztségviselők a kimentésükkel kapcsolatosan bizonyítást nem terjesztettek elő.

Az iratátadás körében utalt az adós felszámolási eljárásában időközben meghozott végzésben foglaltakra, mely szerint a vezetők az eljárás befejezhetőségéhez szükséges mértékben tettek csupán eleget az iratátadási kötelezettségüknek.

A III. rendű alperes fellebbezését érintően kifejtette, irreleváns, hogy a III. rendű alperes nem volt az adós tulajdonosa, de a kötelezettségvállalása sem bír jelentőséggel. A III. rendű alperes elismerte, hogy a beszámoló készítésében nem vett részt, mellyel azt is elismerte, hogy az ügyvezetői tisztségéből fakadó kötelezettségének nem tett eleget. Hangsúlyozta, a hitelezői minőségét a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott határozata is igazolja, és a fellebbezésben e körben előadottak már a polgári perben eldöntésre kerültek. Így ez a fellebbezési előadás megalapozatlan.

Úgy vélte, a kirendelt igazságügyi könyvszakértő a felvetődő kérdésekre határozott választ adott, míg a III. rendű alperes más szakértő kirendelésére indítványt nem tett. Az e tárgyban előadottakat illetően hangsúlyozta, a saját forrás csökkenése mindig vagyoni veszteséget jelent. Mivel a saját tőke csökkent, a kötelezettségek értéke nőtt, ez a társaság eladósodását mutatja. A III. rendű alperes egyetlen közgazdasági mutatószámra, a likviditási rátára hivatkozik, azonban egyéb mutatók is rendelkezésre állnak, így a tőkeerősség mutatója, az eladósodottság mértéke, stb. Az eszközök körében a számviteli törvény előírja az értékvesztés elszámolását. A III. rendű alperes szerint az eszközök értéke nem csökkent, a gazdálkodás ellehetetlenülésének okát a piaci helyzet megváltozása okozta. A számviteli törvény ezekre az esetekre írja elő az értékvesztés elszámolását, melynek megtörténte esetén az eszköz oldalon is megjelent volna az értékvesztés, vagyis a

vagyoncsökkenés. Az értékvesztés elszámolásával tovább növekedett volna a társaság vesztesége. Ezért téves a vagyonvesztés hiányára való hivatkozása III. rendű alperesnek, de megalapozatlanul állította a vélelem alkalmazhatatlanságát is.

A törvényszék a 147. sorszámú végzésével a III. rendű alperes illetékfeljegyzési jog engedélyezése iránti kérelmét elutasította.

A fellebbezések az alábbiak szerint nem alaposak.

Az elsőfokú bíróság megállapított tényállásból levont következtetése helytálló, a fellebbezésekben felhozottak nem eredményezik a részítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását. A Fővárosi Ítéltábla egyetért a törvényszék alperesek felelősségét megállapító jogi álláspontjával, és csupán a fellebbezésekben írtak alapján az alábbiakra mutat rá.

Mindenekelőtt a fellebbezésekben, illetve a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra figyelemmel rögzíti, helytállóan állapította meg a törvényszék, hogy adott kereseti kérelem elbírálására, a felszámolási kérelem 2009. július 14. napján történt előterjesztése okán a Cstv. 33/A. § 2009. szeptember 1. napja előtti szabályai az irányadóak. Vagyis a (2) bekezdésben meghatározott felelősség alóli mentesüléshez annak bizonyítása szükséges, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezető tisztségviselő az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében. Az irányadó szabályozás még nem tartalmazta a legfőbb szerv intézkedésének kezdeményezésére vonatkozó elvárást, de nem tartalmazta a Cstv. 31. § (1) bekezdésében írtak elmulasztása esetén a hitelezői érdekek sérelmének vélelmét sem.

A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésben megfogalmazott tényállás alapján a vezető nem a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztéért, illetve az esetleges rossz gazdasági döntésekért felel, így nincs jelentősége annak, hogy ez a helyzet miért következett be. Jelentőséggel pusztán a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet következtének időpontja, és az ez időpontot követő ügyvezetői magatartás, valamint az ezzel összefüggésben keletkező vagyoncsökkenés bír. Ezért a felelősség megállapításához a felperesnek – egyebek mellett – bizonyítania kell a hitelezői minőségét, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját, illetve azt, hogy ezt követően a vezető tisztségviselő nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el feladatát, minek következtében az adós vagyona a megjelölt mértékben csökkent. Az alperes a kimentés körében pedig bizonyíthatja, hogy e helyzet bekövetkeztét követően az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében.

Abban az esetben azonban, ha a vezető nem tesz eleget a beszámoló letétbe helyezési, illetve közzétételi kötelezettségének, úgy a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell, vagyis e körben a felperest bizonyítási kötelezettség csupán a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontja, és az ezt követően előállt vagyonvesztés tekintetében terheli. Mint azt a Kúria „A vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni felelőssége” tárgykorban felállított joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye is kimondja, „vélelmezni szükséges, hogy a ... mulasztást követően bekövetkezett vagyoncsökkenés a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő magatartásának következménye” [25. oldal]

E vélelem azonban – lényegében a kimentés körében megjelölt körülmények bizonyításával – megdönthető, alperes tehát bizonyíthatja, a hitelező érdekek elsődlegessége szerinti magatartását.

Az adott ügyben a felperes keresetében az alpereseknek, mint az adós vezető tisztségviselőinek az

egyetemes felelőssége megállapítását kérte 21.240.000 forint vagyonsökkenés erejéig.

Az alperesek vezető tisztségviselői minősége a cégszerű adatok alapján bizonyítást nyert, így mint a cégjegyzékbe bejegyzett tisztségviselők kötelezettsége volt – többek között – az adós éves beszámolójának adott üzleti év mérlegfordulónapját követő ötödik hónap utolsó napjáig történő letétbe helyezése és közzététele. [Számviteli tv. 153-154. §] Mivel az alperesek által sem vitatottan 2010. év vonatkozásában csak 2012. május 17-én került sor a beszámoló elfogadására, illetve közzétételére, így a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kellett. Erre figyelemmel alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezése után a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján jártak el.

A fenyegető fizetéseképtelenség bekövetkezése időpontjának a megállapítása a vezető felelősségre vonhatósága szempontjából kiemelkedő jelentőségű, mert nevezett ezen időpontot követően már nem a társaság, hanem a hitelezői érdekek elsődlegességével köteles eljárni, vagyis a felelősség szempontjából az ezen időpontot követő magatartás értékelendő. Kétségtől, ennek az időpontnak a meghatározása a gazdálkodás folyamatára, illetve folytonosságára figyelemmel nagy körültekintést igényel, azonban egy vezetőtől elvárható, hogy a gazdálkodás irányítása során figyelemmel kísérje a társaság pénzügyi helyzetét, továbbá tisztában legyen azzal, hogy az esedékes tartozása megfizetésére képes-e. Ennek egyik módja a likviditási helyzet vizsgálata, vagyis annak értékelése, hogy a likvid, vagy likviddó tehető vagyonból a rövidlejáratú kötelezettségek teljesíthetőek-e, de emellett a vezető tisztségviselők a további mérlegadatok, illetve gazdasági események alapján is következtethetnek a fizetéseképtelenségre, illetve annak hiányára.

A rendelkezésre álló adatok alapján helytállóan jutott a bíróságnak arra a megállapításra, hogy 2010. év elején az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt a III. r. alperes által hivatkozott kedvező likviditási ráta ellenére. Az alperesek ugyanis maguk adták elő, hogy a bevételeik – a készletek értékesíthetlensége miatt – lecsökkentek, hitel felvételre nem volt lehetőségük, a lakásokat értékesíteni nem tudták. A tartozások egy része tekintetében a vezető tisztségviselők magánvagyonukkal álltak helyt, azonban ennek ellenére 2009. évben már több lejárt tartozás maradt kiegyenlítetlenül.

Az adós 2009. év végén még 11.784.000 forint pénzeszközzel és 4.000 forint értékű értékpapírral rendelkezett, azonban mivel a készletek (félkész lakások) nem voltak értékesíthetőek, illetve a követelés sem volt behajtható, így likvid vagyon hiányában a több mint 272.000.000 forint értékben feltüntetett forgóeszköz ellenére az adós nem volt képes a 2010. január elején meglévő több mint 150.000.000 forint rövidlejáratú követelés kielégítésére, melyet az alpereseknek gondos eljárás mellett látniuk kellett.

A vagyonsökkenés bekövetkezése tekintetében is egyetértett az ítélet a bíróságnak álláspontjával. A mérlegadatok alapján ugyanis a fenyegető fizetéseképtelenség időpontjában az adós mérleg szerinti eredménye 6.412.000 forint volt, mely ezt követően az év végére -32.604.000 forintra változott, és a felszámolás kezdő időpontjában is -15.551.000 forint volt.

A hitelezői érdekek sérelmének vétele alapján az alpereseknek kellett bizonyítaniuk, hogy 2010. január elejétől a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján jártak el, vagyis nem a magatartásuk következményeként állt elő a vagyonsökkenés. Ennek keretében azonban nem elegendő pusztán általánosságban hivatkozni arra, hogy az adott helyzetben elvárható valamennyi intézkedést megtették a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében, illetve hogy nem jártak el felelőtlenül.

A bíróságnak kioktatta az alpereseket bizonyítási kötelezettségükre, azonban e körben csupán arra

hivatkoztak, hogy a gazdasági válság következtében keletkezett a vagyonsökkenés. Azt azonban nem bizonyították, hogy milyen intézkedéseket tettek a hitelezői veszteségek csökkentése érdekében. E körben részletesen és konkrétan meg kellett volna jelölniük a megtett intézkedéseket, illetve erre nézve bizonyítást kellett volna felajánlaniuk. Ennek hiányában a magatartások értékelésre sem kerülhettek, nem voltak vizsgálhatók.

A vélelem megdöntésére és ezáltal a felelősség alóli kimentésre nem alkalmas bizonyítékok hiányában pusztán az arra való hivatkozás (konkrétumok megjelölése nélkül), hogy megkísérelték a kintlevőségeik behajtását, mely nem járt eredménnyel, illetve csökkentették költségeiket, nem elegendő. Nem tettek arra vonatkozó előadást sem, hogy mint az adós vezető tisztségviselői, a gazdasági válság következményeit milyen intézkedésekkel próbálták enyhíteni (például tárgyalás a pénzügyintézetekkel, illetve szállítókkal, stb.). Egy vezetőtől elvárható, hogy amennyiben észleli az árbevétel csökkenését, intézkedésekkel megkísérli a vagyonsökkenést megállítást. Mivel pedig adott esetben a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kellett, a bizonyítási teher megfordulása miatt a vélelem megdöntéséhez nem elegendő az ügyvezető károkozó, aktív magatartásának a hiányára való hivatkozás, hanem a konkrét, hitelezők érdekeit előtérbe helyező, azokat figyelembe vevő intézkedések megtételének az igazolása is szükséges.

Ezért alap nélkül hivatkoztak a fellebbezők arra, hogy a keresetben megjelölt mértékű vagyonsökkenés nem az ő magatartásuk következménye, nem ők okozták konkrét magatartásukkal a vagyonsökkenést, mindezen hivatkozásuk a vélelem miatt nem foghat helyt, míg a vélelmet megdönteni nem tudták.

Nem alapos az arra való hivatkozásuk sem, mely szerint iratok hiányában nem volt lehetőségük az állításaik igazolására. Az alpereseket terhelő bizonyítási kötelezettség miatt ugyanis nekik kellett volna minden lehetséges intézkedést megtenni a szükséges okiratok beszerzése érdekében, vagy állításuk más módon (például tanúbizonyítással) történő bizonyítása érdekében.

Téves az I. rendű alperes hivatkozása arra, hogy a hitelezői érdekek elsődlegessége, mint követelmény nem állhat fenn az eltérő egyes hitelezői érdekek miatt. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet időpontjában meglévő adósi vagyontömeg megőrzése a minél nagyobb arányú hitelezői kielégítés érdekében, valamennyi hitelező érdekét szolgálja.

Megalapozatlanul hivatkoztak a fellebbezők a felperes hitelezői minőségének hiányára is, mivel a felszámolási eljárásban a hitelező igényének a nyilvántartásba vétele megtörtént.

A szakértői vélemény megállapításait érintő alperesi védekezéssel összefüggésben rámutat a másodfokú bíróság, hogy a vélelemmel szemben alperesek a szakértő által megállapított vagyonsökkenés ellenére nem bizonyították a hitelezői érdekek elsődlegessége szerinti eljárásukat. Alperesek továbbá a szakvélemény kiegészítését nem kérték, és más szakértő kirendelésére sem tettek indítványt.

A fentiek alapján az ítéletábra a törvényszék részítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján, a fellebbezésekben foglaltakra tett kiegészítéssel helybenhagyta.

A fellebbezések eredményre nem vezettek, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felmerült költségek viselésére a pereszes I. és III. rendű alperes köteles. Tekintettel az I. rendű alperes költségmentességére, a Pp. 86. § (3) bekezdése alapján pusztán az ellenfél javára megítélt perköltség III. rendű alperessel egyetemleges megfizetésére köteles, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában írtak alapján állapította meg. A másodfokú eljárással felmerült, az illetékekről

szóló többször módosított 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdésében írt mértékű 48.000 forint összegű eljárási illetéket a III. rendű alperes viseli.

Budapest, 2018. szeptember 26.

Dr. Hunyady Mariann s.k.
a tanács elnöke

Dr. Czifra Veronika s.k.
előadó bíró

Dr. Horváth Andrea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző